

In de eerste tabel is het belastingvoordeel berekend¹⁰⁹ zonder en met aftrek van 100 euro onderhoudsgeld per maand per kind, voor (een) kind(eren) ouder dan 3 jaar. De tweede tabel geeft de situatie weer indien wordt gekozen voor fiscaal co-ouderschap.

alleenstaande apart wonende ouders belastingvoordeel wegens kinderen						
belastingvoordeel in euro voor inkomstenjaar 2019						
GEEN FISCAAL CO-ouderschap						
geen aftrek van onderhoudsgeld				met aftrek van 100 euro onderhoudsgeld per maand per kind		
aantal kinderen ten laste van ouder A	voor ouder A	voor ouder B	totaal	voor ouder A	voor ouder B	totaal
1	943,50 €	0 €	943,50 €	943,50 €	432 €	1.375,50 €
2	1.842,50 €	0 €	1.842,50 €	1.842,50 €	864 €	2.706,50 €
3	3.898,50 €	0 €	3.898,50 €	3.898,50 €	1.296 €	5.194,50 €
4	6.365,50 €	0 €	6.365,50 €	6.365,50 €	1.728 €	8.093,50 €

alleenstaande apart wonende ouders belastingvoordeel wegens kinderen			
belastingvoordeel in euro voor inkomstenjaar 2019			
MET FISCAAL CO-ouderschap			
aantal kinderen ten laste van ouder A	voor ouder A	voor ouder B	totaal
1	702 €	702 €	1.404 €
2	1.083 €	1.083 €	2.166 €
3	2.040,50 €	2.040,50 €	4.081 €
4	3.188,50 €	3.188,50 €	6.377 €

91. Wij raden aan cliënten voorafgaand aan de ondertekening van de EOT-akte de nodige berekeningen te laten doen, zodat ze met kennis van zaken al dan niet voor het regime van fiscaal co-ouderschap kunnen opteren. In voorkomend geval is het nuttig hen erop te wijzen dat die keuze niet combineerbaar is met de fiscale aftrekbaarheid van onderhoudsbijdragen.

¹⁰⁹ Met dank aan dra. Charlotte MESKENS (UGent) voor haar actualisering van de cijfers voor AJ 2020 (inkomsten 2019).

Model 12

Partijen verbinden zich ertoe om het fiscaal voordeel verbonden aan de toeslagen op de belastingvrije som voor de kinderen ten laste, met toepassing van artikel 132bis van het Wetboek van Inkomstenbelastingen op gelijke wijze onder hen beiden te verdelen. Ondergetekende notaris heeft hen er op gewezen dat bij toepassing van dit regime – dat fiscaal co-ouderschap wordt genoemd – geen van beide ouders de door hem of haar betaalde onderhoudsbijdrage voor de kinderen zal kunnen aftrekken van zijn of haar belastbaar inkomen.

§ 4. Persoonlijk onderhoudsgeld

92. Krachtens artikel 1288, eerste lid, 4° Ger.W. waren de echtgenoten er tot vóór de wet van 25 mei 2018 toe gehouden het bedrag vast te leggen van de *eventuele* uitkering te betalen door de ene echtgenoot aan de andere, “gedurende de proeftijd” en na echtscheiding, de formule voor de eventuele aanpassing van die uitkering aan de kosten van levensonderhoud, de omstandigheden waaronder dit bedrag na de echtscheiding kan worden herzien en de nadere bepalingen ter zake.

Er bestaat dus *geen wettelijke onderhoudsverplichting* tussen gewezen echtgenoten na echtscheiding door onderlinge toestemming (anders dan na EOO, zie art. 301 BW). Wordt wel een uitkering bedongen, dan gebeurt dit in uitvoering van artikel 1288 Ger.W., wat volgens de rechtspraak voldoende is voor de belastbaarheid van de uitkering in hoofde van de onderhoudsgerechtigde (art. 90, 1° WIB 1992).¹¹⁰

93. De wet van 25 mei 2018 heeft, vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid¹¹¹, de echtgenoten die elkaar geen uitkering van persoonlijk onderhoudsgeld wensen toe te kennen, *verplicht om in de overeenkomst expliciet “het feit” vast te leggen “dat men van die uitkering afstand doet”* (art. 1288, eerste lid, 4° *in fine* Ger.W.).¹¹² Tegelijk werden de bewoordingen “tijdens de proeftijd” vervangen door “tijdens de procedure” (zie *supra* nr. 40).¹¹³

Vóór deze wet werd al aangenomen dat de echtgenoten wederzijds een nihilbeding konden inlassen¹¹⁴; dit gebeurt in de overgrote meerderheid van de gevallen.¹¹⁵ Met de aangepaste formulering van de wettekst moet voortaan, ingeval er een akkoord is over de niet-uitkering

¹¹⁰ Antwerpen (6de bis k.) 22 april 2014, *FJF* 2015, afl. 3, 82.

¹¹¹ Verantwoording bij het amendement nr. 76 (Brotcorne), *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2827/8, 7-8.

¹¹² Art. 48, d) wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde.

¹¹³ Art. 48, c) wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde.

¹¹⁴ Zie P. SENAEEVE en C. DECLERCK, *Compendium van het personen- en familierecht*, Leuven, Acco, 16de uitg. 2017, nr. 2084.

¹¹⁵ R. HEMELSOEN, *EOT-overeenkomsten. Een empirisch-juridische studie*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 200, nr. 297: nagenoeg 90% van de geanalyseerde EOT-overeenkomsten vermeldt dat geen enkele uitkering tussen echtgenoten verschuldigd zal zijn.

van persoonlijk onderhoudsgeld, uitdrukkelijk in de familierechtelijke overeenkomst bepaald worden dat de echtgenoten wederzijds van de onderhoudsuitkering tijdens de echtscheidingsprocedure en na de echtscheiding afstand doen: een wederkerig *nihil*beding volstaat niet langer.

Vóór deze wet werd ook aangenomen dat de echtgenoten in hun voorafgaande overeenkomsten niet hoefden te spreken over het afzien van enige uitkering¹¹⁶; de niet-vermelding van het afzien van enige uitkering kon toentertijd niet tot de afwijzing van de echtscheiding door onderlinge toestemming leiden.¹¹⁷ Deze visie is o.i. niet meer verdedigbaar voor overeenkomsten die neergelegd worden als bijlagen bij een verzoekschrift tot EOT dat op of na 9 juni 2018 ter griffie van de familierechtbank werd ingediend (zie de overgangsbepaling uit art. 80 van de wet van 25 mei 2018).

94. De term ‘afstand’ in artikel 1288, eerste lid, 4° *in fine* Ger.W. is ongelukkig, omdat hij suggereert dat er een door het recht bekrachtigde aanspraak op een onderhoudsuitkering bestaat, terwijl er, anders dan na echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting, na echtscheiding door onderlinge toestemming tussen de gewezen echtgenoten geen wettelijke onderhoudsplicht bestaat.¹¹⁸ Juister zou zijn dat er na EOT geen recht op partneralimentatie wordt ingesteld.¹¹⁹ Het is wel zo dat artikel 1288, eerste lid, 4° *in fine* Ger.W. niet alleen slaat op de eventuele onderhoudsuitkering na de echtscheiding door onderlinge toestemming, maar ook op een eventuele uitkering tijdens de EOT-procedure; zolang het huwelijk niet ontbonden is door het in kracht van gewijsde treden van het echtscheidingsvonnis, bestaat er tussen de partijen natuurlijk wél een wettelijke onderhoudsplicht, gebaseerd op de hulpverplichting (art. 213 BW) waarvan in het specifieke geval van het instellen van een procedure tot echtscheiding door onderlinge toestemming ‘afstand’ kan worden gedaan.¹²⁰

¹¹⁶ J. GERLO, *Handboek voor Familierecht, I, Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure, 2000, 248, nr. 630.

¹¹⁷ Gent 28 juni 1991, *T.Not.* 1991, 386

¹¹⁸ Zie G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure, 2016, 880, nr. 1990.

¹¹⁹ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht*, Antwerpen-Cambridge, 2019, 358-359, nr. 615.

¹²⁰ P. SENAËVE, “Een nieuwe hervorming van de procedure tot echtscheiding door onderlinge toestemming. Commentaar bij de wet van 25 mei 2018 (Wet Potpourri VI)”, *T.Fam.* 2018, (148) 150, nr. 10.

95. Een clausule waarin de echtgenoten overeenkomen aan elkaar geen onderhoudsgeld verschuldigd te zijn, maakt dan ook best het onderscheid tussen de uitkering tijdens de procedure en de uitkering na echtscheiding. Ze kan als volgt luiden:

Model 13

Noch tijdens de procedure, noch na de echtscheiding door onderlinge toestemming dient de ene echtgenoot enige onderhoudsuitkering te betalen aan de andere.

Beide partijen doen uitdrukkelijk en onherroepelijk afstand van het recht op een onderhoudsuitkering die tijdens de procedure door de ene aan de andere verschuldigd zou zijn in uitvoering van de hulpverplichting tussen echtgenoten.

Voor de periode na echtscheiding wensen beide partijen uitdrukkelijk geen recht te creëren op een uitkering te betalen door de ene aan de andere. Zij zijn erover ingelicht dat de afwezigheid van een conventionele onderhoudsverplichting en het gebrek aan wettelijke onderhoudsverplichting na echtscheiding door onderlinge toestemming tot gevolg hebben dat ook in geval van nieuwe omstandigheden de rechter geen van beide ex-echtgenoten kan veroordelen tot betaling van een persoonlijke onderhoudsuitkering.

96. Hoewel de wetgever aanraadt *indexatie- en herzieningsclausules* op te nemen, zijn de echtgenoten geenszins verplicht dit te doen; zij zijn evenmin verplicht te vermelden dat zij er geen wensen op te nemen.¹²¹ Tot vóór de wet van 27 april 2007 werd een bedongen uitkering enkel beheerst door de regels van het verbintenissenrecht, waardoor de uitkering, bij gebrek aan herzienings- of indexatieclausules, “gebetonneerd” onwijzigbaar was; sindsdien is een bedongen uitkering principieel wijzigbaar, tenzij de onwijzigbaarheid is bedongen (zie art. 1288, derde lid Ger.W., *infra* nr. 149).

Net als indexatieclausules komen herzieningsclausules frequent voor. Zij beogen meestal het geval dat de financiële situatie van één van de partijen gewijzigd is of de onderhoudsschuldeiser met een andere partner huwt of gaat samenwonen.

Partijen moeten ervoor zorgen dat herzienings- en indexatieclausules zo precies mogelijk worden opgesteld, teneinde interpretatiegeschillen te voorkomen.

¹²¹ Anders: D. PIRE, “Divorce par consentement mutuel. Aspects personnels: les conventions relatives aux pensions entre époux”, *TBBR* 2001, (477) 479 en vn. 7, die van oordeel is dat de echtgenoten zich moeten uitspreken over het feit of er al dan niet een indexatie zal worden toegepast.